

Zschäpe zegt niet bij NSU-moorden te zijn betrokken

Achtergrond - 9 december 2015 - Auteur: Marja Verburg

Beate Zschäpe zegt dat ze niet betrokken is geweest bij de tien moorden en de aanslagen die door de neonazi-terreurcel NSU zijn gepleegd. Vandaag breekt ze na 2,5 jaar haar stilzwijgen in het NSU-proces.

Beate Zschäpe (40) staat in het NSU-proces, dat in 2013 begon, terecht voor betrokkenheid bij tien moorden, twee aanslagen en 15 roofovervallen die door de *Nationalsozialistische Untergrund* zijn gepleegd. In haar verklaring, die haar advocaat Mathias Grasel vanmorgen voorlas, zegt ze dat ze niet betrokken was bij de moorden en de aanslagen. Ze zou daarvan pas later hebben gehoord. Ze zegt ook geen lid van de NSU te zijn geweest. Zo'n ondergrondse terreurorganisatie is nooit officieel opgericht, aldus Zschäpe, de naam was door haar ex Uwe Mundlos verzonnen.

"Ik was noch bij de voorbereidingen, noch bij de uitvoering van de daden betrokken", zei Grasel vanmorgen namens Zschäpe. Toen ze er van de andere NSU-leden, Uwe Mundlos en Uwe Böhnhardt, over hoorde, was ze sprakeloos zegt ze. Maar ze had toen niet de kracht bij Böhnhardt en Mundlos - met wie ze sinds 1998 ondergedoken leefde - weg te gaan en zich bij de politie aan te geven. Ze zag ook geen kans meer terug te keren naar een normaal leven, meldt Spiegel Online in een [live-blog](#). De twee Uwes hadden haar niet nodig, zij had hén nodig, aldus Zschäpe.

Strafvermindering

Wel bood ze haar excuses aan alle slachtoffers en nabestaanden aan en verklaarde ze zich "moreel schuldig" te voelen omdat ze de moorden en de aanslagen niet heeft weten te voorkomen.

Dat Zschäpe nu spreekt, is omdat het haar strafvermindering kan opleveren

Dat Zschäpe nu spreekt, is omdat het haar strafvermindering kan opleveren, schrijven Duitse media. Ook zou het haar tijdens het proces steeds moeilijker zijn gevallen niets te zeggen terwijl anderen wel over haar spraken. Haar advocaten zijn verdeeld over de te volgen strategie. Haar oorspronkelijke advocatenteam,

Stahl, Sturm en Heer, adviseerde haar vanaf het begin te zwijgen. Zij vinden nog steeds dat ze niet moet praten. Zschäpe raakte met hen gebrouilleerd, maar de rechter staat niet toe dat zij haar niet langer verdedigen. In plaats daarvan kreeg ze een vierde advocaat, Grasel, die wel mee is gegaan in haar wens een verklaring af te leggen.

De aanklagers en nabestaanden van de slachtoffers reageren teleurgesteld en gefrustreerd op Zschäpes verklaring en zeggen haar niet te geloven. [Lees hier een overzicht van de reacties](#)

NSU

De NSU pleegde tien moorden tussen 2000 en 2007. Daarbij werden negen allochtone middenstanders en een politie-agente gedood. Op basis waarvan de NSU haar slachtoffers uitzocht, is altijd onduidelijk gebleven. Daarover heeft Zschäpe nu ook niet meer informatie gegeven. De moord op politie-agente Kiesewetter in 2007 hebben Mundlos en Böhnhardt volgens Zschäpe gepleegd om aan haar pistool te komen. (Zie ook op Duitslandweb: ['NSU-terreur past niet in patroon extreem-rechts'](#) en ['Geweldspatroon extreem-rechts niet onderkend'](#))

In 1998 doken ze onder. Mundlos en Böhnhardt pleegden roofovervallen om aan geld te komen

Zschäpe vertelde in haar verklaring ook over haar jeugd in de DDR. Ze had problemen met haar moeder en met alcohol en had zo weinig geld dat ze al vroeg begon te stelen. Ze kreeg eerst een relatie met Mundlos, daarna met Böhnhardt en kwam via hen in contact met de neonazi-scene, zegt ze zelf. In 1998 doken ze onder, ze werden toen al door de politie gezocht. Mundlos en Böhnhardt pleegden roofovervallen om aan geld te komen. Daar was Zschäpe wel van op de hoogte maar ze deed er naar eigen zeggen niet aan mee omdat ze daar te bang voor was.

In november 2011 werden Mundlos en Böhnhardt betrapt na een bankoverval en pleegden zelfmoord. Zschäpe zegt daarvan gehoord te hebben via de radio. Ze stak het huis waar ze ondergedoken zaten in brand om bewijsmateriaal te vernietigen en sloeg op de vlucht. Na een paar dagen gaf ze zich aan bij de politie.

Verfassungsschutz-falen en NPD-verbod

De schok was groot in Duitsland toen bleek dat er een neonazi-terreurcel bestond die tien jaar lang ongehinderd in heel Duitsland moorden, aanslagen en overvallen had kunnen plegen. Lang ging de politie er van uit dat het bij de moorden op Turkse middenstanders om een afrekening in het Turkse milieu ging. De moorden werden daarom ook wel *Dönermoorden* genoemd.

Met de ontdekking van de NSU bleek ook hoe de binnenlandse veiligheidsdienst Verfassungsschutz had gefaald

Met de ontdekking van de NSU bleek ook hoe de binnenlandse veiligheidsdienst Verfassungsschutz had gefaald. In de verschillende deelstaten werkten de diensten langs elkaar heen. Tijdens hoorzittingen in de Bondsdag en in de deelstaatparlementen in 2012 kwamen ook de incompetentie, de tegenwerking en de naïviteit van sommige veiligheidsambtenaren aan het licht. Daarna zijn verschillende maatregelen genomen om herhaling van zo'n opsporingsdrama te voorkomen. (Zie op Duitslandweb: [Duitsland worstelt met impact NSU-moorden](#))

Een ander gevolg van de ontdekking van de NSU is de roep om een verbod van de extreem-rechtse partij NPD. Dat ligt gevoelig omdat een eerdere poging de NPD te verbieden in 2003 mislukte. Deze week besloot het Constitutioneel Hof alsnog een nieuwe verbodsprocedure te openen, op verzoek van de deelstaten. Die zien een basis voor een verbod in de agressieve vreemdelingenhaat en het anti-democratische karakter van de NPD. In maart 2016 vindt de eerste zitting plaats.

NSU-proces

In 2013 begon het NSU-proces, waarin naast Zschäpe ook vier andere verdachten terecht staan. Het is het grootste strafproces sinds de Duitse eenwording.

Dat het proces zo lang duurt, heeft te maken met de manier waarop in Duitsland processen zijn ingericht. "In Nederland vindt het debat over de bewijsvoering buiten de rechtszaal plaats, achter gesloten deuren. In de rechtszaal worden de laatste zaken behandeld en wordt het requisitoir (de aanklacht van de officier van justitie - MV) gehouden. In Duitsland wordt álles openbaar voor de rechter behandeld en telt het requisitoir duizenden pagina's", legde terrorisme-onderzoeker Beatrice de Graaf bij het begin van het proces uit. "Dat alles openbaar is, maakt zo'n proces kwetsbaar." (Zie op Duitslandweb: '[Het belang van het NSU-proces wordt onderschat](#)')

Dit is een artikel gedownload via duitslandinstituut.nl.

Artikel:

<https://duitslandinstituut.nl/artikel/14306/zschape-zegt-niet-bij-nsu-moorden-te-zijn-betrokken>